

دیوان حافظ

بر اساس نظم غنی و قسرتی

ترکیب شعری ہزار آریاں

نور محمدی

سرشناسه: حافظ، شمس‌الدین محمد، - ۷۹۲ ق.
 عنوان قرارداد: دیوان
 عنوان و نام پدیدآور: دیوان حافظ شیرازی: بر اساس نسخه غنی و قزوينی
 ترکیب خوشنویسی و صفحه‌آرایی: محمدمهدی منصوری.
 مشخصات نشر: تهران: کانیا، ۱۳۹۰.
 مشخصات ظاهری: ۴۱۶ ص.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۳۹۶-۶-۵
 موضوع: شعر فارسی -- قرن هفتم.
 شناسه افزوده: منصوری، محمدمهدی، ۱۳۵۶ - خوشنویس
 شناسه افزوده: قزوينی، محمد، ۱۲۵۶ - ۱۳۲۸، مصحح
 شناسه افزوده: غنی، قاسم، ۱۱۷۴ - ۱۳۲۱، مصحح
 رده بندی کنگره: ۱۳۰ PIR۵۴۴
 رده بندی دیویی: ۸۵۱/۳۲
 شماره کتابشناسی ملی: ۲۴۹۳۸۵۶

انتشارات کانیا

دیوان حافظ شیرازی

تألیف: خاندان محمدی نصری

تألیف: میرزا محمد علی، میرزا محمد علی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۰ شمارهگان: ۲۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۳۹۶-۶-۵

نشانی: تهران - خیابان ولی عصر (عج) - میدان شیر

خیابان شهید میرزا - شماره ۱۴۵ تلفن: ۰۲۱۲۲۰۸۳۷۷۵

مختصر از احوال حافظ

حدیث هول قیامت که گفت واعظ شمر کنایتی است که از روزگار بجران گفت

شمس الدین محمد حافظ، بزرگ ترین غزل سرای عرفانی ایران در آغوش ده هشتم هجری در شیراز به دنیا آمد. در مورد دوران ابتدائی زندگی او آگاهی کمی به دست ما رسیده است و تنها منبع مورد دسترس مقدمه ای است که بعد از دو دوست حافظ (محمد گلکندام) در مقدمه دیوان او آورده است و از سبب و دانش و کمالات وی سخن رانده است.

حافظ در راه رسیدن حقیقت، رنجبارده که به سر قصد دست یابد. وی سالیان دراز در پیشگاه استادان ادب فارسی و عربی تفسیر قرآن حکمت و کلام اسلامی حضور یافت و قرآن کریم را با چارده روایت آن خط کرده است و لقب حافظ نیز به همین دلیل می باشد.

غزل حافظ مندر لطیف ترین اندیشه های عرفانی است که در قالب کلماتی شیرین و روان بارعایت فنون بلاغت و فصاحت جلوه ای خاص یافته است. وی در شیوه غزل سرایی عرفانی از صاحبان پیشینان کوی سبقت ربوده و سبک عراقی را در غزل هایش با وج رسانده است.

صنایع بدیعی به ویژه استعاره، ایهام، مراعات نظیر و... در بیان او، قدرت خیال آکنده ای می باشد. بیان می دارد و از سایر محنات فطری و مضمونی نیز به نحوی زیبا بهره می جوید که کلامش رنگ تحلف پذیرد. از ویژگی های شیوه شری حافظ آن است که بی پرده سخن می گوید و با صراحت تمام عقیده درونی خود را در مورد هر چیز و یا شخصی بیان می دارد و از زرق وریا (شرک فنی) بیزار است:

باده نوشی که دآن روی وریا بی نیو
بتر از زهد فروشی که در او روی وریاست

وی زهد فروشی را زشت می پندارد و زندگی و راستی و کرم کردن را شایسته مقام انسان می داند.

به پویندگان طریق حق اندر زمی دهد که بحیچگاه از کوشش باز نمانند و یاس و دلسردی به دل راه نداده
کلام و دستور است تا مشتق را به جان خریدار شوند.

وی چون مدرسه را راه وصال بطلب نئی بیند، به خرابات (میخانه سرفت) ارو می آورد؛ همان جایی
که بنیاد خود بسینی و خودخواهی را ویران می سازد و با تخریب ظاهر، سرای باطن را آباد می سازد.
حافظ از نظر طریقه و مشرب عرفانی به ملاستیان تعلق خاطر دارد که در اخلاص و دوری از ریافتن قیاس
کوشش می کنند و از نام و نشان و شهرت طلبی گریزانند و خدمت خلق را از ریافتن های
جان فرستابری دانند.

نام پدر حافظ، ببا، الدی و نامد سلسله از مردم کازرون است. حافظ تفسیر قرآن را سبکی دانست و از
پژوهش در دیوان شعرای پارسی کو و تازی کو بجهت بهره های فراوانی برد و نام برخی سخنوران نامی را نیز
در شعرش آورده است که عبارتند از: فردوسی، سعدی، نظامی، همسیر، فاریابی، سلمان، خواجو و کمال غنجدی.
اشعار حافظ به زبان های متنوعی از جمله انگلیسی، آلمانی، لاتین، فرانسه و... ترجمه شده است که از آن میان
ترجمه انگلیسی به قلم برهان سکینیل از جمله بارزترین تر است.

آرامگاه حافظ در شیراز قرار دارد و به حافظیه معروف است که این شهر و از سوی ابوالقاسم بابر در سال
۸۵۶ هجری و دستور وی، توسط مولانا محمد دهمانی بنا شده است.

به دلیل علاقه خاصی که کریم خان زند به حافظ داشت، مزار وی را مرمت کرد و به دستور وی، سنگ مرمری
زیبا بر قبرش نهاده که بر روی آن، شعری از او با مطلع:

مژده وصل تو کو که ز سر جان برخسیم طایر قدسم و از دام جان برخیزم

نخاسته شده است.